

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΣΧΟΛΙΚΗ ΧΡΟΝΙΑ 2008 -09

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ *ΑΓΗΣΙΛΑΟΣ*

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. § 20 - 22

Συγγραφή: Ειρήνη Ροδοσθένους, Σύμβουλος Φιλολογικών Μαθημάτων

Εποπτεία: Λουκία Χατζημιχαήλ, Ε.Μ.Ε. Φιλολογικών Μαθημάτων

ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ

Στάδια διδασκαλίας του αρχαίου κειμένου από το πρωτότυπο:

ΜΕΡΟΣ Α

1. Σύντομη αφόρμηση (εικόνα, ιδεοθύελλα, κ.ά).
2. Διαβάζεται το κείμενο από το/τη διδάσκοντα/ουσα.
3. Σιωπηρή ανάγνωση από τους μαθητές (2' - 3') και μελέτη ερμηνευτικών σχολίων του βιβλίου.
4. Προφορική επεξεργασία του περιεχομένου του κειμένου (νοήματα, ιδέες...), με την υποβολή ερωτήσεων από το διδάσκοντα/διδάσκουσα. (Αξιοποιούνται οι ερωτήσεις, που υπάρχουν στο τέλος του κάθε κειμένου της ενότητας, ή και άλλες. Οι μαθητές απαντούν, εντοπίζοντας στο κείμενο τις σχετικές φράσεις.)
5. Τα παιδιά αφηγούνται προφορικά σε γενικές γραμμές το περιεχόμενο του κειμένου. Ο εκπαιδευτικός βεβαιώνεται ότι όλα τα παιδιά έχουν κατανοήσει το κείμενο.

ΜΕΡΟΣ Β

6. Με τη βοήθεια των φύλλων εργασίας και αξιοποιώντας τις ερωτήσεις που υπάρχουν σ' αυτά, ασκούνται οι μαθητές/τριες στην τοποθέτηση των λέξεων του πρωτότυπου κειμένου στη σωστή συντακτική σειρά. Κατά τη συμπλήρωση ο εκπαιδευτικός επεξηγεί **σημαντικά συντακτικά ή γραμματικά φαινόμενα.**

ΜΕΡΟΣ Γ

7. Οι μαθητές, αξιοποιώντας και το λεξιλόγιο του κειμένου, αποδίδουν (μεταφράζουν) στα νέα ελληνικά την υπό εξέταση παράγραφο.
8. Η πορεία που θα ακολουθείται είναι η εξής:
ΟΛΟ → ΜΕΡΟΣ → ΟΛΟ.

Βασικός στόχος, κατά τη διδασκαλία, είναι να αντιλαμβάνονται οι μαθητές τη διαχρονικότητα της ελληνικής γλώσσας. Επιλέγονται λέξεις από το πρωτότυπο κείμενο και καταγράφονται αντίστοιχες λέξεις της νέας ελληνικής, που ανήκουν δηλ. στην ίδια οικογένεια (παραγωγή - σύνθεση).

Οι μαθητές μπορούν να ανατρέξουν στο διαδίκτυο, για να αναζητήσουν πληροφορίες για την Πόλη της Σπάρτης και το βασιλιά της, τον Αγησίλαο.

el.wikipedia.org/wiki/Αγησίλαος_B΄_49k

Ο Αγησίλαος είναι μια μεγάλη μορφή, γι' αυτό και ο Ξενοφών τον εγκωμιάζει ως μια ξεχωριστή προσωπικότητα.

Καλούνται οι μαθητές:

1. Να αναφέρουν αρχικά και να συμπληρώσουν σε σχεδιάγραμμα αρετές, που θα θεωρούσαν σημαντικές για την προσωπικότητα ενός τέτοιου ηγέτη, βασιζόμενοι και σε συγκεκριμένη γενική αναφορά στην εισαγωγή (σ. 137 -138).

2. Να ενημερώνουν τον πίνακα αυτό με τις σκέψεις, που αρχικά θα καταθέσουν, ή με τις πληροφορίες, που θα αντλούν κάθε φορά από κάθε παράγραφο του κειμένου. Στο τέλος της σχολικής χρονιάς, έτσι, θα έχουν ένα συμπληρωμένο πίνακα και θα μπορούν πιο εύκολα να επιτύχουν τη συνόψιση του συγκεκριμένου αποσπάσματος.

ΜΕΡΟΣ Α

Αφόρμηση (ενδεικτικά)

1. Παρακολουθώντας σκηνές στην τηλεόραση από σύγχρονους πολέμους, τι είναι εκείνο που προβληματίζει και δημιουργεί πολύ συχνά ανησυχίες για τη στάση των αντιπάλων απέναντι στον άμαχο πληθυσμό;

(έλλειψη ανθρωπιάς, σεβασμού στην ανθρώπινη ύπαρξη/ σκληροκαρδία/ εκδικητικότητα/ ...)

2. Με βάση τα όσα έχουν διαβάσει για την προσωπικότητα του Αγησίλαου, πώς περιμένουν να συμπεριφερθεί απέναντι στους στρατιώτες ή και στον άμαχο πληθυσμό;

(Καταθέτουν οι μαθητές τις απόψεις τους στην τάξη και επιβεβαιώνονται ή διαψεύδονται από την πιο κάτω αναζήτηση.)

Καλούνται οι μαθητές:

1. Να διαβάσουν τον πλαγιότιτλο στην § 20 (σελ. 155 του βιβλίου) και να σημειώσουν σε ποιαν αρετή θα αναφερθεί στο σημείο αυτό ο Ξενοφών.
2. Να εντοπίσουν μέσα στο κείμενο λέξεις ή φράσεις, που αναφέρονται σε αυτή την αρετή του Σπαρτιάτη βασιλιά.
 - έπεμέλετο οὐ μόνον τοῦ βία χειροῦσθαι τοὺς ἐναντίους, ἀλλὰ καὶ τοῦ πραότητι προσάγεσθαι
 - ὡς ἄνθρωπος ὄντας φυλάττειν
 - ἐπεμέλετο καὶ τούτων (τῶν καταλελειμμένων παιδαρίων)
 - Τοῖς δ' αὖ διὰ γῆρας καταλειπομένοις αἰχμαλώτοις προσέταττεν ἐπιμελεῖσθαι αὐτῶν.

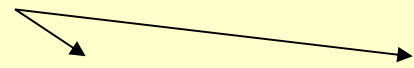

3. Για την προφορική επεξεργασία του κειμένου μπορεί ο εκπαιδευτικός να αξιοποιήσει τις ερωτήσεις του βιβλίου στη σελ. 159.

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 2

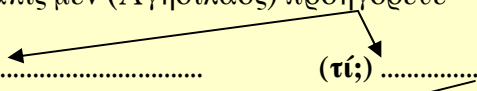
► Να συμπληρώσετε τα κενά, τοποθετώντας τις λέξεις/φράσεις του κειμένου στη σωστή συντακτική σειρά:

1.
Γιγνώσκων δ' ὅτι ἡ μὲν πορθομένη καὶ ἔρημουμένη χώρα οὐκ ἂν δύναίτο πολὺν χρόνον στράτευμα φέρειν, ἡ δ' οἰκουμένη μὲν σπειρομένη δὲ ἀέναον ἂν τὴν τροφήν παρέχοι, ἐπεμέλετο οὐ μόνον τοῦ βία χειροῦσθαι τοὺς ἐναντίους, ἀλλὰ καὶ τοῦ πραότητι προσάγεσθαι.

Ἀγησίλαος ἐπεμέλετο (τί;)

 οὐ μόνον τοῦ χειροῦσθαι ἀλλὰ καὶ τοῦ προσάγεσθαι
 (τίνας;)..... (τούτους)
 (πῶς;) (πῶς;)
 (γιατί;)
 Γιγνώσκων (ἐπεὶ ἐγίγνωσκε)(τί;) ὅτι

 (καὶ ὅτι)

2.
Καὶ πολλάκις μὲν προηγόρευε τοῖς στρατιώταις τοὺς ἀλίσκομένους μὴ ὡς ἀδίκους τιμωρεῖσθαι, ἀλλ' ὡς ἀνθρώπους ὄντας φυλάττειν, πολλάκις δὲ ὅποτε μεταστρατοπεδεύοιτο, εἰ αἰσθοῖτο καταλειμμένα παιδάρια μικρὰ ἐμπόρων, ἃ πολλοὶ ἐπώλουν διὰ τὸ νομίζειν μὴ δύνασθαι ἂν φέρειν αὐτὰ καὶ τρέφειν, ἐπεμέλετο καὶ τούτων ὅπως συγκομίζοιντό ποι.

Καὶ πολλάκις μὲν (Ἀγησίλαος) προηγόρευε

 (τίσιν;) (τί;)
 ὡς ἀδίκους
 ἀλλὰ (τί;) ὡς ἀνθρώπους ὄντας,
 πολλάκις δὲ ὅποτε μεταστρατοπεδεύοιτο,
 εἰ αἰσθοῖτο (αν αντιλαμβανόταν) (τί;)
 ἃ
 (παιδάρια) πολλοὶ ἐπώλουν (διὰ τί;) (τί;)

 ἐπεμέλετο (τίνων;) ὅπως (πῶς).....

3.
Τοῖς δ' αὖ διὰ γῆρας καταλειπομένοις αἰχμαλώτοις προσέταττεν ἐπιμελεῖσθαι αὐτῶν, ὥς μήτε ὑπὸ κυνῶν μήθ' ὑπὸ λύκων διαφθείροιντο.

Τοῖς καταλειπομένοις αἰχμαλώτοις (τίνι λόγῳ;)
 προσέταττεν αὖ (πάλι) (τίς;)

 (τί;) (τίνων;)
 (με ποιο αποτέλεσμα;) ὥς (ὥστε) μὴ διαφθείροιντο (ὑπὸ τίνων;)

πορθουμένη
έρημουμένη
οίκουμένη
σπειρομένη

Πώς μεταφράζετε τις
λέξεις αυτές;

- Να σκεφτείτε } λέξεις στα ν.ε. με την ίδια
κατάληξη.
(π.χ. πολιορκημένη, επιμελημένη, ...)
- Τι μέρος του λόγου είναι οι λέξεις αυτές;
(Συμβουλευτείτε τη Γραμματική της
Αρχαίας Ελληνικής [Γ.Α.Ε.], σσ. 40 και
114).

.....

Ρωτώντας με την κατάλληλη
ερωτηματική αντωνυμία, να
αναζητήσετε τα αντικείμενα των πιο
κάτω ρημάτων ή ρηματικών τύπων:

οὐκ ἂν δύναίτο
φέρειν
παρέχοι
ἐπεμέλετο
.....

Τι παρατηρείτε σε σχέση με τη
μορφή του αντικειμένου;

α)
.....β)
.....
.....

Με βάση και την επεξεργασία του
κειμένου στον πιο πάνω πίνακα,
μπορείτε να διακρίνετε και μια τρίτη
μορφή αντικειμένου;

γ)

Να διακρίνετε τις μετοχές του
αποσπάσματος 2 και να τις καταγράψετε.

.....
.....

Με βάση και τις γνώσεις σας και στα
ν.ε., μπορείτε να αναγνωρίσετε σε
ποια φωνή και σε ποιους χρόνους
βρίσκονται οι μετοχές αυτές;

.....
.....
.....

Αν ανατρέξετε στη σ. 114, § 186 της
Γραμματικής σας, θα βρείτε τις
πληροφορίες που χρειάζεστε και θα
μπορέσετε να απαντήσετε στο πιο
κάτω ερώτημα:

Σε πόσους και ποιους χρόνους
συναντάμε τη μετοχή;

.....
.....
.....
.....

Ρωτώντας και πάλι (με το τί;), να αναζητήσετε
τα αντικείμενα των πιο κάτω ρημάτων ή
ρηματικών τύπων:

μὴ τιμωρεῖσθαι
φυλάττειν
μὴ δύνασθαι ἂν /
ἐπεμέλετο

Να συζητήσετε τις διαπιστώσεις σας και να τις
συγκρίνετε με τις παρατηρήσεις, που κάνατε
στην προηγούμενη σελίδα.

